

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych
do spraw postępowań przed Europejskim
Trybunałem Praw Człowieka

Warszawa, 11 października 2023 r.

Sprawozdanie z posiedzenia Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które odbyło się w dniu 29 września 2023 r.

W dniu 29 września 2023 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („Zespół”), powołanego Zarządzeniem nr 73 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. z późniejszymi zmianami.

I. Wprowadzenie Przewodniczącego Zespołu

Posiedzenie otworzył Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka („ETPC”), który przewodniczył spotkaniu („Pełnomocnik”).

Pełnomocnik poinformował zebranych, że 13 września 2023 r. Rada Ministrów przyjęła Raport z wykonywania wyroków ETPC przez Polskę w 2022 r. Raport jest dostępny na stronie internetowej MSZ w zakładce Prawa Człowieka. Raport został przekazany do Przewodniczących Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP i Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP.

Następnie Pełnomocnik przedstawił program posiedzenia oraz zachęcił wszystkich zebranych do zadawania pytań oraz zgłaszania uwag i sugestii.

II. Informacja o bieżącej działalności Pełnomocnika w przedmiocie wykonywania wyroków ETPC, w tym informacja o sprawach zakomunikowanych Rządowi w II kwartale 2023 r., orzeczeniach wydanych przez ETPC oraz sprawach znajdujących się w procesie wykonywania

1. Sprawy zakomunikowane Rządowi w III kwartale 2023 r.

Pełnomocnik poinformował, że w III kwartale 2023 r. ETPC zakomunikował kolejnych 59 spraw. Łącznie zatem w 2023 r. osiągnięty został poziom 339 komunikacji, tj. przekroczono liczbę spraw zakomunikowanych w 2022 r. (w 2022 r. odnotowano 337 zakomunikowanych skarg). Nadal przeważają komunikacje dotyczące reformy wymiaru sprawiedliwości – komunikowane jako priorytetowe, na podstawie art. 41 Regulaminu ETPC (oznacza to wyznaczenie terminu 6 tygodni na przedstawienie pełnego stanowiska procesowego w sprawie). Wśród około 60 komunikacji jest ponad 40 takich spraw. Kolejna liczna grupa to sprawy dotyczące przewlekłości postępowań. Reszta komunikacji to pojedyncze sprawy dotyczące kwestii będących już wcześniej przedmiotem badania przez ETPC.

Zakomunikowane sprawy dotyczą w szczególności następujących kwestii:

1. sprawy dotyczące zarzutu niewłaściwego składu sądu, związanego z reformą wymiaru sprawiedliwości (prec. *Advance Pharma*) – 38 spraw:
 - skład sądu powszechnego w sprawach cywilnych – 21 spraw;
 - skład sąd rozpoznającego skargę na przewlekłość – 3 sprawy;
 - skład sądu karnego – 9 spraw;
 - skład sądu administracyjnego – 5 spraw;
2. sprawy dotyczące braku powołania na wakujące stanowisko sędziowskie (prec. *Dolińska-Ficek i Ozimek*) – 5 spraw;
3. sprawy post-Bieliński i Cichopek dotyczące obniżenia rent i emerytur mundurowych w związku z wejściem w życie tzw. ustawy dezubekizacyjnej (różne aspekty – od przewlekłości tego typu postępowań po zarzut naruszenia prawa własności) – 1 taka sprawa;
4. sprawy dotyczące przewlekłości postępowań krajowych:
 - 10 spraw karnych;
5. sprawy rodzinne (kontakty z dzieckiem rozwiedzionego rodzica, stosowanie Konwencji Haskiej, niemożność ustalenia ojcostwa przez biologicznego ojca dziecka w związku z urodzeniem się dziecka w trakcie trwania związku małżeńskiego matki) – 3 sprawy;
6. sprawy dotyczące zarzutów naruszeń praw człowieka w postępowaniu karnym (tymczasowe aresztowanie w celu przeprowadzenia badania psychiatrycznego) – 1 sprawa;
7. warunki w Ośrodku w Gostyninie – 3 nowe skargi pochodzące od jednego skarżącego;
8. kryzys migracyjny na granicy z Białorusią (warunki w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców) – 1 sprawa.

W okresie lata zaobserwowano zmniejszenie się poziomu przyznawania przez ETPC środków tymczasowych. Odnotowaliśmy zaledwie 4 sprawy, w których ETPC rozważał zastosowanie takiego środka. W jednej sprawie, dotyczącej leczenia w zakładzie karnym, środek taki nie został zastosowany. W pozostałych 3 sprawach środki zostały nałożone. Sprawy te dotyczyły kwestii migracyjnych (2 sprawy dot. zakazu wydalenia obywatela Federacji Rosyjskiej narodowości czeczeńskiej) i ekstradycji (1 sprawa dotycząca zakazu ekstradycji obywatela Ukrainy do USA). Przewiduje się, że liczba środków tymczasowych nakładanych na Polskę w sprawach migracyjnych może się zwiększyć w okresie jesienno-zimowym.

2. Orzeczenia wydane lub notyfikowane w 2023 r.

W III kwartale 2023 r. (według stanu na 28 września br.) ETPC notyfikował 12 orzeczeń w sprawach przeciwko Polsce. Grupa 12 orzeczeń obejmuje: 4 decyzje zatwierdzające ugody (dotyczące 22 skarg), 1 decyzję zatwierdzającą deklarację jednostronną (dotyczącą 2 skarg), 3 decyzje o niedopuszczalności (dotyczące 20 skarg), 1 decyzję skreślającą skargę z listy spraw z powodów formalnych (niepodtrzymywanie skargi przez skarżącego) oraz 3 wyroki stwierdzające naruszenia Konwencji (dotyczące 3 skarg).

Przedmiotem decyzji zatwierdzających ugody i deklaracje jednostronne były zarzuty związane z przewlekłością krajowych postępowań sądowych oraz brakiem skutecznego środka odwoławczego. Przedmiotem decyzji o niedopuszczalności w sprawie *Sypiota i inni p. Polsce* były zarzuty naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji (dostęp do sądu) oraz art. 2 Prot. Nr 1 do Konwencji (prawo do nauki) w związku z unieważnieniem egzaminu maturalnego z chemii w 2011 r. Zarzuty te zostały uznane za niedopuszczalne jako oczywiście bezzasadne oraz pozbawione *ratione materiae*. Zaś w decyzji o niedopuszczalności w sprawie *Kossowski p. Polsce* ETPC uznał, że sądy krajowe prawidłowo zbalansowały prawo do ochrony reputacji skarżącego (art. 8 Konwencji) z prawem do wolności wyrażania opinii przez dziennikarza. Ostatnia decyzja o niedopuszczalności notyfikowana 28 września 2023 r. w sprawie *Tomkiewicz p. Polsce* dotyczyła sprawy kontaktów z dzieckiem rozwiedzionego rodzica i zarzutu naruszenia art. 8 Konwencji.

Przedmiotem pierwszej ze spraw zakończonych wyrokiem stwierdzającym naruszenie Konwencji, tj. *Nogaj p. Polsce*, była przewlekłość krajowego postępowania sądowego. ETPC nie podzielił stanowiska rządu, że długość postępowania trwającego 3 lata, 6 miesięcy i 27 dni była uzasadniona.

Przedmiotem drugiego rozstrzygnięcia w formie wyroku były dwie skargi sędziego Igora Tulei. W sprawach tych ETPC stwierdził:

- naruszenie prawa do sądu w aspekcie karnym (art. 6 ust. 1 Konwencji) z uwagi na nieprawidłowości związane z utworzeniem Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego;
- naruszenie prawa do poszanowania życia prywatnego (art. 8 Konwencji) w związku ze wszczęciem postępowania dyscyplinarnego wobec skarżącego w następstwie zadania pytania prejudycjalnego do TSUE oraz w związku z uchwałą Izby Dyscyplinarnej, oraz zawieszeniem sędziego w obowiązkach służbowych;
- naruszenie wolności wyrażania opinii (art. 10 Konwencji) w związku z wszczęciem postępowań wyjaśniających w następstwie publicznej wypowiedzi dotyczącej funkcjonowania KRS, reformy wymiaru sprawiedliwości, jak również udziału w spotkaniach o charakterze publicznym,
- brak naruszenia art. 13 w zw. z art. 8 Konwencji.

Ostatni wyrok stwierdzający naruszenie art. 8 Konwencji w związku z egzekucją kontaktów z dzieckiem został wydany 28 września 2023 r. w sprawie *Beluch p. Polsce*.

Łącznie w 2023 r. ETPC wydał 70 orzeczeń w sprawach przeciwko Polsce.

3. Sprawy w wykonywaniu na dzień 28 września 2023 r.

Pełnomocnik poinformował, że na dzień 28 września 2023 r. w wykonywaniu znajdowało się 129 orzeczeń (w tym 16 decyzji i 113 wyroków). Do KMRE wysłano 50 raportów z wykonania, planów działań mających na celu wykonanie albo też informacji lub ich aktualizacji odnośnie do działań podejmowanych przez Polskę w ramach implementacji orzeczeń ETPC.

W tym roku KMRE zamknął nadzór nad łącznie 29 orzeczeniami (11 wyrokami i 18 decyzjami).

III. Informacja na temat ostatniego posiedzenia KMRE poświęconego nadzorowi nad wykonywaniem wyroków ETPC

W agendzie posiedzenia Komitetu Ministrów RE („KMRE”) poświęconemu nadzorowi nad wykonywaniem wyroków ETPC, które odbyło się w dniach 19-21 września 2023 r., znalazły

się polskie sprawy, tj. grupa *Al Nashiri*, dotycząca funkcjonowania w Polsce tzw. ośrodków osadzenia CIA, oraz sprawy z grupy *Bąk, Majewski, Rutkowski* dotyczące przewlekłości postępowań sądowych. W obu sprawach zostały przyjęte decyzje, przy czym w sprawie *Al Nashiri* została przeprowadzona debata nad procesem wykonywania przez Polskę przedmiotowych wyroków.

W decyzji w grupie spraw *Al Nashiri* KMRE:

- odnotował z zainteresowaniem, że zawieszona wcześniej część śledztwa krajowego została wznowiona, wyraził jednak zaniepokojenie, że władze w dalszym ciągu nie przedstawiły decyzji o jego częściowym umorzeniu oraz że niedawno przekazane informacje nie zawierały elementów mogących rozwiązać obawy KMRE dotyczące efektywności działań organów ścigania,
- podkreślił, że tajemnica postępowania przygotowawczego nie powinna stanowić przeszkody w pełnieniu przez KMRE roli nadzorczej zgodnie z Artykułem 46 Konwencji,
- wezwał władze RP, aby z własnej inicjatywy poinformowały opinię publiczną, w stopniu nienarażającym bezpieczeństwa narodowego, o zakresie przedmiotowym śledztwa oraz powodach jego częściowego umorzenia, jako że prawo do informacji odgrywa kluczową rolę w utrzymywaniu zaufania w zakresie przestrzegania zasad praworządności,
- zauważył, że informacje przekazane dotychczas przez władze nie rozwiąły wątpliwości wynikających ze spostrzeżenia ETPC, że sprawy te ujawniły „bardziej ogólny problem demokratycznego nadzoru nad służbami specjalnymi”, wzywając rząd do udzielenia dalszych wyjaśnień, dotyczących środków ukierunkowanych na zapewnienie rzeczywistego, skutecznego oraz demokratycznego nadzoru nad tajnymi służbami w celu zapobiegnięcia podobnym naruszeniom,
- jednocześnie KMRE docenił wysiłki władz polskich związane z próbami uzyskania na rzecz skarżących gwarancji dyplomatycznych, odnotowując, że rozmowy na ten temat zostały przeniesione na poziom szefów resortów spraw zagranicznych.
- zobowiązał władze polskie wysokiego szczebla do zaangażowania się w dialog z Sekretariatem w celu rozwiązania kwestii nierozwiązanych.

W decyzji dotyczącej spraw z grupy *Bąk, Majewski, Rutkowski* KMRE:

- odnotował, że Polska nie przedstawiła dotychczas globalnej strategii w zakresie niezbędnych reform, które przyczyniłyby się do poprawy efektywności wymiaru sprawiedliwości w Polsce, dlatego też ponownie wezwał Polskę aby przedstawiła kompleksową ocenę praktycznego i rzeczywistego wpływu już wdrożonych środków, wraz z wnioskami co do potrzeby dalszych reform;
- zauważył, że polskie władze nie przekazały nowych informacji na temat liczby rzeczywiście orzekających sędziów, ani szczegółowego wskazania aktualnej liczby wolnych stanowisk sędziowskich oraz liczby sędziów oddelegowanych do wykonywania zadań administracyjnych, celem umożliwienia wnikliwej oceny dostępnych zasobów oraz możliwości polskiego wymiaru sprawiedliwości w rozwiązywaniu problemu przewlekłości postępowań sądowych;
- wezwał władze do udzielenia informacji, czy przewidują dalsze działania, mające na celu rozwiązanie problemów związanych z nierównym podziałem i kumulacją wybranych kategorii spraw w największych sądach;
- wyraził ubolewanie, że nie otrzymano żadnych nowych informacji na temat funkcjonowania krajowego środka odwoławczego, ukierunkowanego na przeciwdziałanie przewlekłości postępowań sądowych, w tym kontekście wezwał władze także do przedstawienia informacji nt. środka przeciwdziałającego

przewlekłości, w przypadku postępowań sądowych, zawieszonych w związku ze skierowaniem pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego.

W obu sprawach do resortów właściwych merytorycznie do wykonania ww. orzeczeń zostaną w najbliższym czasie wystosowane odpowiednie pisma.

Kolejne posiedzenie KMRE odbędzie się w grudniu 2023 r., a w agendzie przewidziane są sprawy dotyczące reformy wymiaru sprawiedliwości oraz Trybunału Konstytucyjnego.

IV. Informacja właściwych resortów i innych podmiotów na temat planów dotyczących wykonania i postępów w realizacji poszczególnych orzeczeń ETPC

- Aktualizacja informacji nt. postępów w wykonaniu środków indywidualnych i generalnych w sprawach *Xero Flor w Polsce Sp. z o.o. p. Polsce* (skarga nr 4907/18), grupie *Reczkowicz p. Polsce* (skarga nr 43447/19), *Broda i Bojara p. Polsce* (skargi nr 26691/18 27367/18) oraz *Grzęda p. Polsce* (skarga nr 43572/18), *Żurek p. Polsce* (39650/18), *Juszczyszyn p. Polsce* (35599/20) – referuje **Ministerstwo Sprawiedliwości**

Pełnomocnik przypomniał stany faktyczne poszczególnych spraw oraz naruszenia stwierdzone przez ETPC. O przedstawienie szczegółowych informacji odnośnie do implementacji ww. wyroków został poproszony przedstawiciel MS.

Odnośnie do sprawy *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. p. Polsce* przedstawiciel MS przypomniał, że podjęto działania mające na celu rozpowszechnienia wyroku (wyrok został przesłany do sądów krajowych, które były zaangażowane w postępowanie będące przedmiotem skargi; wyrok został umieszczony w aktualnościach i newsletterze MS). W zakresie wykonania tego wyroku to w zasadzie są wszystkie czynności które zostały podjęte. Odnośnie do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji w zakresie niewłaściwego uzasadnienia postanowienia sądu również i ta część została uznana za wykonaną.

Przedstawiciel MS przypomniał ponadto wyrok TK z 24 listopada 2021 r. w sprawie sygn. K 6/21 z wniosku Prokuratora Generalnego. Wniosek PG dotyczył pojęcia „sądu”, tj. czy to pojęcie dotyczy również TK oraz tego, czy ETPC ma kompetencje do oceny legalności wyboru sędziów TK. TK stwierdził, że monopol wyboru sędziów TK ma Sejm RP, a dopełnieniem procedury jest ślubowanie złożone przed Prezydentem. W polskim systemie prawnym nie istnieją podmioty czy mechanizmy umożliwiające weryfikację legalności wyboru sędziów TK. Sam TK uznał się za niewłaściwy w tym zakresie w wyroku sygn. K 35/15. Tak więc ETPC, oceniając legalność wyboru sędziego TK orzekającego w sprawie skarżącej spółki, wykreował nieznaną polskiej Konstytucji procedurę kontroli kształtowania składu TK i w sposób nieuprawniony wkroczył w kompetencje konstytucyjnych organów władzy państwowej, tj. Sejmu i Prezydenta, co jest naruszeniem art. 194 Konstytucji oraz zasady nadrzędności Konstytucji.

W tej sprawie, w ocenie MS nie przysługują skarżącym żadne środki indywidualne. W zakresie środków generalnych przedstawiciel MS podkreślił, że zmiany ustaw o TK to były inicjatywy sejmowe. ETPC nakazał aby sędziowie TK byli wyznaczeni w konkretnej sprawie w sposób właściwy – to nie należy do kompetencji MS.

Pełnomocnik przypomniał że MSZ poinformowało KMRE o orzeczeniu TK. W ramach procedury art. 52 Konwencji została o nim też poinformowana SGRE. MSZ na bieżąco informuje ETPC o tym wyroku w stanowiskach rządowych przekazywanych ETPC w innych sprawach. Niezależnie od tego KMRE przyjął na posiedzeniu w grudniu 2022 r. rezolucję tymczasową czyli silniejszy środek nacisku na państwo opóźniające się w wykonywaniu

wyroku ETPC. W tej sprawie na poziomie krajowym został przyjęty wyrok TK, który jest ostateczny i powszechnie obowiązujący, co ma wpływ na procedurę wykonywania go przez Polskę. Natomiast SGRE, KMRE i ETPC wskazują, że państwa nie mogą powoływać się na wyroki sądów krajowych (sądów konstytucyjnych) jako podstawy do niewykonywania zobowiązań międzynarodowych.

Przedstawicielka KRS zwróciła uwagę, że zgodnie z art. 190 Konstytucji wyroki TK są powszechnie obowiązujące w Polsce. Natomiast TK nie jest sądem, w związku z czym w tej sytuacji art. 6 Konwencji w ogóle nie powinien mieć zastosowania. Po wyroku TK nie ma w ogóle możliwości wykonania wyroku ETPC, bowiem art. 6 Konwencji w zakresie wskazanym w wyroku TK utracił moc obowiązującą.

Odnosząc się do wyroków ETPC w grupie spraw *Reczkowicz* oraz *Broda i Bojara*, MS wskazało na wyrok TK w sprawie K 7/21. TK stwierdził niezgodność EKPC z polską Konstytucją w określonym zakresie. Wyroki ETPC w sprawach *Reczkowicz* i *Broda i Bojara* są „usunięte z systemu” a w efekcie wydane na ich podstawie rozstrzygnięcia nie posiadają dla Polski atrybutu wykonalności określonego w art. 46 Konwencji. MS upowszechniło orzeczenia ETPC oraz TK.

W sprawie *Broda i Bojara* – przepis na podstawie którego te osoby zostały odwołane był przepisem epizodycznym. Skarżącym nie przysługują żadne środki indywidualne.

Pełnomocnik przypomniał, że podobnie jak w przypadku sprawy *Xero Flor*, SGRE, KMRE i ETPC zostały poinformowane o wyroku TK K 7/21. Strona polska nie przesyłała do KMRE raportu z wykonania a jedynie informację rządu. Ponadto, z uwagi na fakt, że takich spraw zostało już zakomunikowanych około 200, przy prezentowaniu stanowiska strony rządowej za każdym razem ETPC jest informowany o wyroku TK.

Zgodnie z ostatnią decyzją przyjętą przez KMRE w czerwcu 2023 r., jeśli nie będą miały miejsca znaczące postępy w wykonywaniu tej grupy spraw, możliwe jest, że w grupie *Reczkowicz* oraz *Broda i Bojara* KMRE przyjmie rezolucję tymczasową na swoim posiedzeniu w grudniu 2023 r. Pełnomocnik podkreślił także, że wszystkie argumenty wskazywane przez MS w ramach tych spraw były przekazywane KMRE przez MSZ, jednak nie zostały przyjęte.

Odnosząc się do wyroków ETPC w sprawach *Grzęda*, *Żurek* i *Juszczyszyn*, MS wskazał, że do tych trzech spraw ma zastosowanie wyrok TK w sprawie K 7/21. Te orzeczenia są obarczone taką samą wadą jak orzeczenia w sprawie *Reczkowicz*. Każde z tych orzeczeń zostało upowszechnione. W sprawie *Grzęda* nie przysługują środki indywidualne. Kadencja w KRS została skrócona *ex lege* i konsekwencją tego jest brak możliwości odwołania się skarżącego do sądu. Podobnie w sprawach *Żurek* i *Juszczyszyn* skarżącym nie przysługują żadne środki indywidualne.

- Aktualizacja informacji nt. postępów w wykonaniu wyroków w grupie spraw *Kurłowicz p. Polsce* (skarga nr 41029/06) – referuje **Ministerstwo Sprawiedliwości**

Pełnomocnik zaznaczył, że sprawy tej grupy dotyczą naruszeń prawa do wolności wypowiedzi (art. 10 Konwencji) w związku ze skazaniem skarżących (polityków, dziennikarzy lub redaktorów) na kary grzywny za zniesławienie w różnych instancjach w latach 2002-2010. Zauważając kluczową rolę prasy w społeczeństwie demokratycznym, ETPC wskazał, że przedmiotowe ingerencje były nieproporcjonalne do realizowanego uzasadnionego celu i nie były „konieczne w społeczeństwie demokratycznym” w rozumieniu Artykułu 10 ust. 2 Konwencji. Grupa obecnie liczy łącznie 7 wyroków (*Kurłowicz* jako wyrok

wiodący i 6 spraw powtarzalnych: *Banaszczyk, Jucha i Żak, Kącki, Koniuszewski, Lewandowska-Malec, Maciejewski*).

Szczegóły dotyczące wykonywania tej grupy spraw zreferowało MS. Przedstawiciel MS wskazał, że sprawy te dotyczą art. 212 k.k. (znieśławienie). W MS nie są prowadzone prace w celu zdepenalizowania art. 212 k.k., ale takie prace są prowadzone w Sejmie RP. 7 lipca 2023 r. został złożony w Sejmie poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw. Projekt dotyczy uchylecia art. 212 k.k. (przestępstwo znieśławienia) oraz powiązanych z nim treściowo art. 213, art. 214 i art. 215 k.k., które to przepisy nie mogą funkcjonować bez przepisu głównego, jakim jest art. 212 k.k. 17 lipca 2023 r. projekt został skierowany do konsultacji (SN, PG, KRRP, NRA, RDS, KRDP, Krajowa Rada Rzeczników Patentowych i PGRP).

MS zaznaczył, że nie jest to pierwszy projekt nowelizacji. Niemniej z uwagi na zbliżające się wybory parlamentarne, możliwe, że Sejm RP nie zdąży go uchwalić.

V. Pozostałe ogłoszenia i informacje

1. XIV Warszawskie Seminarium Praw Człowieka

Pełnomocnik zaprosił członków Zespołu do udziału w XIV Warszawskim Seminarium Praw Człowieka, które odbędzie się 24 października 2023 r. Program zostanie niebawem rozesłany do członków Zespołu. Tematem przewodnim Seminarium będą prawa człowieka w sytuacjach nadzwyczajnych. Pełnomocnik poprosił członków Zespołu o rozpowszechnienie informacji o tym Seminarium w swoich urzędach.

Po Seminarium odbędzie się w Warszawie posiedzenie grupy roboczej RE ds. praw człowieka w sytuacjach nadzwyczajnych, której Pełnomocnik jest przewodniczącym. Grupa przyjęła już dwa dokumenty (raport ws. derogacji i narzędziownik dla państw, jakie działania podejmować w przypadku sytuacji nadzwyczajnych). Trzecim dokumentem będzie niewiążący dokument dotyczący praw człowieka w sytuacjach nadzwyczajnych.

Pełnomocnik zauważył, że w trakcie pandemii i przygotowywania analiz prawnych w tym zakresie zauważono, że w polskim systemie prawa jest luka prawna dotycząca procedury składania derogacji od Konwencji. Ustawa o stanach nadzwyczajnych przewiduje obowiązek informowania przez Rząd SG ONZ i RE, ale nie przewiduje procedury składania derogacji. Być może wyniki prac tej grupy będą impulsem dla zmian w prawie krajowym w tym zakresie.

2. Sprawa *Duarte Agostinho i inni*

27 września 2023 r. miała miejsce rozprawa przed Wielką Izbą ETPC w sprawie *Duarte Agostinho i inni przeciwko Portugalii i 32 innym państwom*, w tym Polsce. W Polsce ta sprawa nie została odnotowana. Oczekujemy na wyrok w tej sprawie.

3. Inne kwestie

Pełnomocnik podziękował również zaangażowanie resortów w przygotowanie stanowiska Polski odnośnie do raportu ECRI.

Jan Sobczak
Pełnomocnik Ministra
/podpisano elektronicznie/